

06.09.2019

Nr.07-6/3

La Nr.

din

Domnului Viorel PERCIUN
Director adjunct interimar al
Administrației Naționale a Penitenciarelor

Pentru informare: Doamnei Olesia STAMATE
Ministru al Justiției

RECOMANDARE

în temeiul pct.8, subpct.6) din Legea nr. 164 din 31.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului.

Conform prevederilor art.1 al Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014, Avocatul Poporului asigură respectarea drepturilor și libertăților omului de către autoritățile publice, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, organizațiile necomerciale și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile și contribuie la apărarea drepturilor și libertăților omului prin prevenirea încălcării acestora, aplicând procedeele reglementate de această lege.

În scopul realizării eficiente a funcțiilor de bază, Oficiul Avocatului Poporului în conformitate cu prevederile Legii pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului nr. 164 din 31.07.2015 (pct. 8 subpct. 6)) elaborează și prezintă autorităților publice, organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, organizațiilor necomerciale și persoanelor cu funcții de răspundere de orice nivel obiecții și propuneri de ordin general referitoare la asigurarea drepturilor și libertăților omului, la îmbunătățirea activității acestora.

Oficiului Avocatului Poporului a recepționat mai multe cereri din partea persoanelor aflate în custodia statului, în care se invocă comportament abuziv din partea angajaților penitenciarelor din țară, inclusiv șantajează persoanele prin aplicarea abuzivă a sancțiunilor disciplinare față de deținuți urmare a depunerii plângerii în instanțele de judecată privind aplicarea mecanismului compensatoriu pentru deținere în condiții inumane de detenție în conformitate cu prevederile art.473-473⁴ CPP.

Este de menționat, că solicitanții aflându-se în dependență totală de angajații sistemului penitenciar și având în vedere că detenția creează risc sporit de vulnerabilitate, își fac griji pentru siguranța personală și solicită să le fie oferite garanții, fapt pentru care au solicitat să nu le fie divulgată identitatea.

Îngrijorarea Ombudsmanului vine în contextul, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recomandat autorităților Republicii Moldova identificarea și implementarea unei strategii naționale de compensare persoanelor ce se dețin sau s-au deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În acest context, în Codul de Procedură Penală a Republicii Moldova au fost operate modificări, care s-au materializat în art.473¹-473⁴. Astfel cererile persoanelor ce se dețin sau s-au deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care se depun la CEDO nu mai sunt examinate, unica posibilitate a persoanelor din detenție rămânând a fi depunerea plângerilor în instanțele de judecată naționale.

Menționez că art.473¹ CPP stabilește că „Împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detențiune pe viață), condamnatul, precum și alte persoane ale căror drepturi și interese legitime au fost încălcate de aceste organe **pot declara plângere** judecătorului de instrucție din instanța în a cărei rază teritorială se află organul respectiv.”

Astfel norma sus-menționată stabilește expres un drept al persoanei/grup de persoane. Iar un drept nu este un capriciu sau o favoare. Dintr-un drept rezultă și o obligație.

Îngrijorarea Avocatului Poporului vine și în contextul în care Administrația Națională a Penitenciarelor asigură ordinea de drept, legalitatea și egalitatea în instituțiile penitenciare, securitatea persoanelor private de libertate, etc., însă persoanele aflate în detenție invocă contrariul: din cele relatate în cererile deținuților, ei au voie să depună plângere în instanța de judecată cu condiția că în plângere să fie relatate condițiile din orice instituție de detenție dar nu cea în care se dețin la moment, în caz contrar viața le va fi transformată în iad.

În același context persoanele menționează că imediat ce sunt stabilite ședințele de judecată, ei nu primesc înștiințare, sau aceasta nu ajunge la ei, sau pur și simplu nu sunt escortați în ședințele de judecată.

La fel, nu tuturor persoanelor le este eliberată informația solicitată prin cereri referitoare la condițiile în care se dețin/s-au deținut, motivându-li-se că nu au depus cereri.

Mai mult ca atât, persoanele menționează că nu li se înregistrează plângerile depuse către conducerea penitenciarelor în privința condițiilor de detenție. Din spusele deținuților, ei au fost informați de către unii angajați din penitenciare (numele nu se menționează) că în bugetul statului nu sunt suficienți bani pentru a fi achitați. Astfel pentru ca reprezentanții instituțiilor de detenție să poată prezenta informație instanței de judecată, precum că deținuții sunt mulțumiți de condițiile de detenție în care sunt, cererile/plângerile deținuților nu ajung la directorul instituțiilor de detenție sau în serviciul secretariat al penitenciarelor.

Avocatul Poporului consideră că autoritățile trebuie să ia atitudine la plângerile înaintate de către persoanele aflate în custodie, deoarece sunt oameni care au drepturi.

De asemenea autoritățile trebuie să aibă în vedere că pentru încălcările pe care le-au comis, oamenii sunt plasați în detenție. Iar detenția are scop corectarea persoanei și resocializarea acesteia.

Statisticile privind starea de sănătate a populației Republicii Moldova este alarmantă. Cu atât mai mult în privința persoanelor aflate în detenție, care vin să confirme alegațiile deținuților. Ei menționează că sunt sortiți exterminării, cu atât mai mult că sunt vulnerabili și șantajabili cu aplicarea diferitor sancțiuni și declararea persoane ca „violatori ai regimului de detenție”, făcând imposibilă evaluarea reală care le-ar permite să aplice la eliberare condiționată înainte de termen.

Ombudsmanul consideră inadmisibile orice justificări de ordin financiar invocate de autoritățile responsabile atunci când sunt afectate drepturile omului și demnitatea umană.

Luând în considerare circumstanțele expuse supra, în temeiul Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014,

RECOMAND:

1. A întreprinde măsuri eficiente în vederea aplicării mecanismelor existente privind asigurarea dreptului la petiționare a persoanelor în detenție;
2. A întreprinde măsuri eficiente în vederea aplicării mecanismelor existente privind asigurarea dreptului la informație a persoanelor în detenție;
3. A întreprinde măsuri eficiente în vederea aplicării mecanismelor existente privind asigurarea accesului la justiție a persoanelor în detenție;
4. A întreprinde măsurile ce se impun în vederea ameliorării comportamentului colaboratorilor sistemului penitenciar față de deținuți;
5. A întreprinde măsuri eficiente în vederea intensificării verificărilor activității angajaților penitenciarelor, inclusiv cu identificarea măsurilor de stimulare;

Asupra rezultatului examinării și a măsurilor întreprinse pentru implementarea recomandărilor solicit să fiu informat în termen de 30 de zile, cu anexarea actelor confirmative.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Executor, Ion Miron